

Теоретико-методологічні засади розвитку бібліотекознавства

У роботі секції «Теоретико-методологічні засади розвитку бібліотекознавства» взяли участь понад 60 осіб. Серед них керівники, наукові співробітники, провідні фахівці Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського), Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки (ДНСГБ), Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки ім. В. Г. Заболотного (ДНАББ ім. В. Г. Заболотного), Російської державної бібліотеки (РДБ), Науково-технічної бібліотеки Національного авіаційного університету (НТБ НАУ), Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ). До секційного засідання долучилися також викладачі вищих навчальних закладів, які займаються підготовкою спеціалістів у галузі бібліотечно-інформаційної діяльності: Рівненсько-

го державного гуманітарного університету, Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, Національного авіаційного університету, Львівського національного університету ім. Івана Франка.

Учасники зібрання заслухали 29 доповідей, виступів та інформаційних повідомлень, в яких було розглянуто широкі питання, пов'язані з місцем бібліотекознавства у системі наук, сутністю бібліотеки як соціального інституту в інформаційному суспільстві, впливом політичних, економічних, технологічних чинників на стратегію розвитку бібліотек різних типів. Особливу увагу було приділено діяльності сучасної бібліотеки як системи, а також проблемам фахової підготовки бібліотечних спеціалістів та систематичної актуалізації їхніх професійних знань.

Засідання секції відкрив заст. ген. директора НБУВ, канд.

іст. наук **А. Г. Бровкін**, зосередивши увагу присутніх на питаннях стратегічного розвитку НБУВ на період 2011–2012 рр. Доповідач підкреслив, що залишаючись бібліотекою у класичному розумінні, НБУВ останнім часом істотно змінилась, значно розширивши свої функції за рахунок використання веб-технологій та комерціалізації, які позитивно вплинули на появу інновацій у традиційному спектрі бібліотечного сервісу. Але НБУВ повинна й надалі динамічно розвиватися, бути в центрі світових досліджень, забезпечувати доступ користувачів до світової інформації у традиційних та цифрових форматах, відігравати провідну роль у суспільстві, послуговуючись сьогоднішнім і майбутнім поколінням. А. Г. Бровкін зауважив, що для реалізації усього зазначеного вище була розроблена стратегія розвитку Бібліотеки на 2011–2012 рр., яка передбачає реалізацію відповідної Програми дій на цей період. Доповідач детально проаналізував її пріоритетні напрями, а саме: всебічне охоплення і зберігання цифрових публікацій України; збільшення доступу до традиційних і цифрових масивів інформації шляхом розвитку інтегрованої системи надання доступу до бібліотечних, архівних, рукописних та інших фондів; трансформування доступу до газетних матеріалів через запровадження цифрового доступу до них; підтримка дослідників України інноваційним сервісом; розбудова цифрової інфраструктури НБУВ; збереження та інтеграція існуючих колекцій на паперових носіях; розвиток та впровадження у практику роботи НБУВ результатів наукових досліджень та виконаних планових завдань.

Тему розвитку сучасних бібліотек і зміни концепцій соціоінформаційного простору, які нині поєднують зовнішні архітектурні рішення з високоякісним сервісом та ресурсом, продовжила дир. Інституту бібліотекознавства НБУВ, канд. іст. наук **О. В. Воскобойнікова-Гузєва**. Вона підкреслила, що інформаційна детермінанта суспільної еволюції істотно позначилася на організаційно-функціональному розвитку бібліотечно-інформаційних комплексів і викликала необхідність формування органічного інформаційного простору, який передбачає: інтеграцію інформаційних ресурсів, що існують у різних середовищах; надання швидкого та зручного доступу до фізично наявних та віддалених інформаційних ресурсів; якісну навігацію усім спектрам інтегрованих інформаційних ресурсів; амбівалентність архітектурно-дизайнерських просторових рішень тощо.

Інформаційний простір сучасної бібліотеки доповідачка детально розглянула на прикладах реалізованих останнім часом проєктів, особливо наголосивши, що у такому просторі мають бути органічно прописані ідеологія та філософія, дизайн та технологія бібліотеки. Вона підкреслила, що сьгодні превалює оригінальне тлумачення всього інформаційного простору, коли будівля бібліотеки справляє доволі сильне емоційне враження вже своїм зовнішнім виглядом і надає унікальні інформаційні, освітні, просвітні, дозвілєві можливості всередині. За словами О. В. Воскобойнікової-Гузєвої, останнім часом визначені тенденції розвитку інформаційного простору отримали практичну реалізацію у новобудовах бібліотечно-інформаційних комплексів національного масштабу, це, зокрема, оновлення Публічної інформаційної бібліотеки Франції, нові будівлі

Національної бібліотеки Франції, Національної бібліотеки Білорусі, Александрійської бібліотеки, Публічної бібліотеки Сіетлу, проєкти Національних бібліотек Латвії, Чехії, Казахстану. Такі бібліотеки стають органічною частиною світового інформаційного простору і одночасно центром контактів для світової культурної спільноти.

Значна кількість доповідей на секції була присвячена різним аспектам діяльності бібліотек, які останнім часом стали предметом всебічних бібліотекознавчих досліджень.

Питання розвитку мов представлення інформації як свідчення когнітивності бібліотечної науки порушив у своїй доповіді ст. наук. співробітник НБУВ, канд. іст. наук **О. О. Сербін**. Він, зокрема, зауважив, що важливим елементом сучасних інформаційних технологій є так звані інформаційні онтології, які дають змогу здійснювати автоматизовану обробку семантики інформації, отримуваної через Інтернет, з метою її ефективного використання. На думку доповідача, своєрідним представником певної онтології може бути і бібліографічна БД з її змістовним наповненням та механізмами співвідношення понять. Фактично, онтологію можна застосовувати в якості компоненти баз знань, схеми об'єктів в об'єктно-орієнтованих системах, концептуальної схеми бази даних, структурованого глосарію взаємодіючих інформаційних блоків, визначення класів для програмних систем. Одним з основних аспектів проєктування онтологій є вибір відповідної мови специфікації. Мета таких мов – надати можливість вказувати додаткову семантику ресурсів, зробити машинне представлення даних більш схожим на дійсний стан речей у реальному світі, істотно підвищити можливості концептуального моделювання веб-даних. Тому розвиток мов представлення інформації як у форматному аспекті, так і в аспекті семантичної сили, важливий з огляду на розширення можливостей та інтероперабельності бібліографічних БД, що, в свою чергу, зумовлює підвищення ступеня інформативності стосовно процесів «пізнання», «вивчення», «розуміння» в рамках еволюції бібліотечної науки.

Інтерес аудиторії викликала доповідь викл. Білоцерківського інституту економіки і управління Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» **Ж. С. Вертій** «Бібліотерапія як напрям бібліотекознавства: шляхи становлення». Доповідачка охарактеризувала основні етапи становлення та сучасний стан такого напрямку бібліотекознавчих досліджень, як бібліотерапія. Було проаналізовано еволюцію поглядів на бібліотерапевтичний процес як об'єкт вивчення не лише бібліотекознавства, а й книгознавства, медичної терапії, невропатології, психології, психіатрії, педагогіки. Ж. С. Вертій представила аудиторії власне бачення основних завдань бібліотерапії та її потенційних можливостей у контексті виконання бібліотекою соціальних функцій, зокрема адаптування читачів до стресових і кризових ситуацій, що постійно виникають упродовж життя.

Ключових проблем сучасного зарубіжного бібліотекознавства торкнулася мол. наук. співробітник НБУВ **Л. В. Коновал**. Доповідачка підкреслила, що найбільш актуальними серед них є: організація обслуговування у віртуальному середовищі, особливості функціонування бібліотек в умовах фінансової кризи, підвищення престижу

читання і бібліотеки як соціального інституту. Для вирішення цих проблем наші закордонні колеги пропонують активніше застосовувати у роботі бібліотек сучасні інформаційні технології, які не відмінюють традиційних послуг, а значно їх розширюють, покращують їх якість. До найбільш популярних за кордоном бібліотечно-інформаційних послуг сьогодні належать: використання сайта бібліотеки в якості віртуального простору для спілкування й організації дискусій для різних читачьких груп, наявність віртуальної довідкової служби у режимі відкладеного і реального часу (чат, ISQ, Skype), мобільний маркетинг, навчання користувачів інформаційній грамотності.

Учасники секційного засідання обговорили також широкий спектр бібліотечно-інформаційних досліджень, які нині проводить НБУВ.

Наук. співробітник НБУВ, канд. іст. наук **О. О. Ісаченко** проаналізував наукові дослідження, проведені Інститутом бібліотечно-інформаційного знання НБУВ за останні 5 років, зокрема: вивчення кількісних показників та обліку відвідуваності й документообігу в обслуговуючих підрозділах НБУВ; дослідження інформаційних потреб і запитів користувачів електронних науково-інформаційних ресурсів НБУВ; вивчення системи інформаційного обслуговування в провідних бібліотеках України; аналіз інформаційного наповнення та сервісних можливостей веб-сайтів найбільших бібліотек України та ін. Доповідач відзначив, що результати проведених досліджень вже сьогодні застосовуються для оптимізації системи бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів НБУВ.

Проблему удосконалення методологічних підходів до організації систематичних досліджень інформаційних запитів користувачів в умовах інтенсивного зростання попиту на електронні документні ресурси в режимі віддаленого доступу порушила у своєму виступі зав. філії № 2 НБУВ, канд. іст. наук **О. М. Василенко**. Вона проаналізувала особливості реєстрації віддалених користувачів на веб-сайтах провідних бібліотечно-інформаційних установ Росії, Білорусі, України і те, як ця інформація відображена у формах постійного державного статистичного спостереження. Доповідачка зауважила, що, незважаючи на активне використання електронних бібліотечних ресурсів, інноваційні аспекти бібліотечного обслуговування представлені у звітних формах досить слабо і вони не мають однорідності, на відміну від традиційних. О. М. Василенко висловила переконання, що вирішення цієї проблеми для бібліотек України великою мірою залежить від удосконалення методології бібліотечної статистики (з урахуванням положень стандартів ISO), на основі якої формується система статистичних показників для різних рівнів бібліотечного управління.

Маркетингові дослідження як чинник удосконалення бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів НБУВ знайшли своє відображення у виступі мол. наук. співробітника НБУВ **Л. О. Туровської**. Вона зауважила, що вітчизняні і зарубіжні бібліотекознавці, дискутуючи з приводу ефективності бібліотечно-інформаційного обслуговування, дедалі більше схиляються до думки, що сьогодні критеріями оцінки якості цього процесу повинні виступати не кількісні характеристики фонду, а діапазон послуг (у т. ч. платних) та оперативність їх надання бібліотекою. З

огляду на це, бібліотеки особливо активно застосовують маркетинговий підхід у дослідженнях, що дає змогу визначити попит користувачів на послуги. Доповідачка, відзначивши масштабність накопиченого НБУВ досвіду проведення таких досліджень, охарактеризувала деякі з них: дослідження фахових поглядів бібліотекознавців на систему бібліотечно-інформаційних послуг; визначення ефективності використання електронних послуг; вивчення якості надання платних послуг; виявлення особистої заінтересованості користувачів у розширенні спектра послуг та ін.

Теоретико-методологічним засадам вивчення читачів і читання у 20-х – початку 30-х років ХХ ст. присвятила свій виступ мол. наук. співробітник НБУВ **О. М. Лопата**. Вона детально розглянула різні точки зору на методи вивчення читачів, їхніх інформаційних потреб, а також проаналізувала роль співробітників Українського наукового інституту книгознавства (УНІК), інших провідних бібліотекознавців того часу у розробленні методології дослідження читачької аудиторії та читання як соціального явища.

Значний інтерес аудиторії викликав виступ наук. співробітника НБУВ **С. М. Масловської**, в якому йшлося про нові можливості використання інформаційного ресурсу читального залу бібліотекознавчої літератури НБУВ у контексті дослідження бібліотекознавства як науки. Аудиторії була продемонстрована технологічна БД «Рубрикатор НБУВ. Ч 73. Бібліотечна справа. Бібліотекознавство», створена спільно з відділом систематизації і, зокрема, її підрозділ «Ч733(чУкр) – історія бібліотечної справи в Україні», який відображає особливості розвитку бібліотечної справи, усі типи і види бібліотек. В якості прикладу наводився запис «Одеська міська бібліотека», в якому крім класифікаційного індексу міститься ще й коротка інформація про історію створення бібліотеки, зміни її назв, про видатних діячів бібліотечної справи, які працювали в бібліотеці у різні роки, а також відображено сучасний період розвитку бібліотеки, посилання на персоналії та інтернет-посилання на цікаві публікації про бібліотеку. Підсумовуючи свій виступ С. М. Масловська звернула увагу присутніх на те, що у перспективі зазначена БД виконуватиме роль авторитетного файла, що дасть змогу використовувати її не лише для систематизації документів, а й для пошуку інформації в електронному каталозі, базах даних та в Інтернет.

Чимало доповідей і виступів на секційному засіданні було присвячено питанням діяльності бібліотеки як системи.

Заст. директора з наукової роботи НТБ НАУ **О. П. Шкурко** у своєму виступі розглянула деякі аспекти інформаційного моніторингу в контексті його застосування у процесі управління бібліотекою та проаналізувала досвід його впровадження в діяльність бібліотеки НАУ. Доповідачка висловила переконання, що в умовах впровадження новітніх інформаційних технологій особливо важливим є застосування сучасних методів управління бібліотекою та моніторинг їхньої ефективності. Все це, у свою чергу, вимагає розроблення конкретних показників і алгоритму їх розрахунку. О. П. Шкурко повідомила, що у поточному році НТБ НАУ розробила показники оперативності МБА, науково-аналітичної обробки документів, виконання довідок, а також стисло проаналізувала і навела приклади розрахунку кожного з них. Доповідачка наголосила на необ-

хідності розроблення нових навчальних програм та методичних посібників, які сприяли б зміні методів і засобів управління в українських наукових бібліотеках.

Питанням упровадження інформаційної системи управління в практику роботи бібліотек та інформаційних центрів присвятила свій виступ аспірантка НБУВ **М. В. Хромець**. Вона зауважила, що останнім часом роль інформаційного забезпечення процесу управління суттєво зросла. Інформаційна система управління перетворилася у вирішальний чинник конкурентоспроможності будь-якої організації. На жаль, у вітчизняній бібліотечній сфері її можливості використовуються ще недостатньо, хоча, на думку доповідачки, активізація інформаційної складової управління дає змогу, наприклад, вирішувати поточні завдання, завдання, пов'язані із стратегічним плануванням бібліотечної діяльності, формуванням, збереженням і використанням інформаційних ресурсів, удосконаленням програмного забезпечення тощо; своєчасно приймати управлінські рішення і підвищувати ступінь їхньої обґрунтованості завдяки оперативному накопиченню, обробці та аналізу інформації про хід виробничого процесу; налагодити продуктивну взаємодію між структурними підрозділами; ефективно координувати партнерську діяльність бібліотечних і інформаційних центрів; вивільняти час для вискоєфективних видів діяльності керівникам усіх ланок бібліотечного виробництва.

Систему аналізу роботи бібліотеки як складової частини управлінського процесу, засобу обґрунтування і вибору ефективних управлінських рішень для досягнення поточних цілей та завдань стратегічного розвитку представила присутнім гол. бібліотекар НБУВ **С. Г. Смуць**. Виходячи з результатів НДР «Управління бібліотечно-інформаційною діяльністю наукової бібліотеки» (2008–2010), яку проводить Інститут бібліотекознавства НБУВ, доповідачка висвітлила питання оптимізації планування та звітності на основі комплексного аналізу діяльності як структурних підрозділів, так і бібліотеки загалом з використанням можливостей системи «ІРБІС-64». Увагу аудиторії було звернуто на необхідність удосконалення критеріїв оцінювання діяльності бібліотек з урахуванням вимог міжнародних стандартів ISO 2789:2006, ISO 11620:2008 та внесення змін до форм державної статзвітності.

Сучасні тенденції у діяльності вітчизняних і закордонних бібліотек різних типів також були детально розглянуті учасниками секційного засідання.

Так, зав. відділу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського **Л. О. Пономаренко** презентувала бібліографічні видання з питань педагогіки і психології, що вийшли друком в Україні впродовж останніх п'яти років. Доповідачка розповіла про діяльність ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського щодо формування галузевого інформаційно-бібліографічного ресурсу, складовою якого є бібліографічні видання різних типів, видів та жанрів, підготовлені як самою Бібліотекою, так і науковими бібліотеками вищів педагогічного та інженерно-педагогічного профілю. Вона наголосила, що результати проведеного аналізу бібліографічних видань з питань педагогіки і психології дали змогу визначити пріоритети розвитку бібліографічних ресурсів, серед яких, зокрема: розширення тематики посібників, створення видань, присвячених окремим галузям пе-

дагогіки і психології; відображення в системі бібліографічних посібників видань, що вийшли друком до 1917 р. і є об'єктом книжкового пам'яткознавства; розвиток ретроспективного бібліографування матеріалів з фахової періодики; започаткування метабібліографічних посібників (покажчиків другого ступеня); створення зведених біобібліографічних видань довідкового типу; створення електронних версій бібліографічних видань із забезпеченням віддаленого доступу до них через веб-сайт бібліотек.

Питання міжнародного наукового співробітництва НБУВ розглянув у своєму повідомленні аспірант НБУВ **М. М. Шеремет**. Окресливши основні напрями співпраці НБУВ з національними бібліотеками світу, бібліотеками та інформаційними центрами академій наук – учасниць МААН, академічними видавництвами, постачальниками онлайн-науково-інформаційних ресурсів та органами влади, доповідач зауважив, що ця робота спрямовується, в основному, на проведення наукових досліджень у галузі бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства; удосконалення технологій збереження інформаційних ресурсів; розроблення нормативних документів; упровадження в практику передових бібліотечно-інформаційних технологій.

Основні аспекти впровадження інноваційних процесів у роботу ДНСГБ НААН України розкрили у своїй спільній доповіді старш. наук. співробітник ДНСГБ **Г. П. Нелипа** та зав. відділу ДНСГБ **Л. М. Татарчук**. Було презентовано роботу Бібліотеки з таких напрямів, як: застосування АБІС «ІРБІС» і створення електронного каталогу бібліотеки; використання веб-модуля «ОРАС», який сприяє одночасному здійсненню пошукових сесій в Інтернеті обмеженою кількістю користувачів; упровадження автоматизованого режиму циркуляції фонду та обслуговування користувачів; введення штрих-кової технології тощо.

Зав. відділу НБУВ, канд. іст. наук **Г. В. Индиченко** ознайомила присутніх з діяльністю однієї з п'яти найбільших бібліотек Франції – Наукової бібліотеки Інституту Франції, яка вже понад два століття зберігає та вводить у науковий обіг документну спадщину французького народу: книги, періодичні видання, рукописи, стародруки, інкунабули, карти і плани, колекції малюнків, фотографій, гравюр, естампів, медалей та артефактів. Підтримуючи традиції минулих років, Бібліотека активно працює над створенням власного електронного каталогу. Сьогодні БД «Бібліотека» органічно поєднана з текстовою базою «Frantext» Французького національного центру наукових досліджень, а археологічні документи, що зберігаються в книгозбірні, представлено у БД «Проект європейської археології». Доповідачка також повідомила присутнім, що НБУВ більше п'ятдесяти років підтримує з Бібліотекою Інституту Франції книгообмінні зв'язки.

Зав. відділу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського **І. І. Хемчян** поінформувала учасників зібрання про результати проведеної вперше в нашій державі паспортизації бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів, ініціатором якої стала ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – головний науково-методичний центр бібліотек освітянської галузі. Вона зауважила, що проведена робота дала змогу проаналізувати ресурсну і кадрову базу шкільних бібліотек, виявити загальні проблеми у їх діяльності, прийняти та подати на

розгляд Колегії МОН України відповідні рішення щодо оптимізації діяльності шкільних бібліотек на сучасному етапі.

Тему формування інформаційної грамотності користувачів, зокрема студентів юридичних навчальних закладів, порушила у своїй доповіді голов. бібліотекар Російської державної бібліотеки **О. А. Долотова**. Вона підкреслила, що сьогодні грамотною вважається та людина, яка вмє не лише читати і писати, а й здатна конструювати власні знання з оточуючої нас інформації, виокремлювати і логічно вибудовувати потрібне з різноманітних інформаційних потоків. Доповідачка відзначила, що більшість студентів такими вміннями сьогодні не володіє. Саме тому відділ нормативних і правових актів РДБ активно включився у процес формування у студентів навичок правильного формулювання запитів, пошуку, оцінки, аналізу, використання та інтегрування отриманої інформації у вже накопичений потенціал. О. А. Долотова стисло охарактеризувала основні етапи такого навчання студентів і зауважила, що в якості ресурсної бази для навчання крім фонду РДБ та основних правових БД широко використовуються юридичні портали «Юридическая Россия» та «Правопорядок», які містять повнотекстові монографії, наукові статті, електронні підручники. Було звернуто увагу присутніх й на те, що у процесі формування інформаційної грамотності читачів-студентів особливе значення має знайомство із законами про використання інтелектуальної власності та авторське право.

Правознавчі проблеми використання вільної інформації проаналізував мол. наук. співробітник НБУВ **Р. В. Поліщук**. Він, зокрема, зауважив, що забезпечення вільного доступу до інформації є основою суспільного прогресу. Водночас, динамічний розвиток інформаційного простору ставить перед бібліотеками низку питань, на які вітчизняне законодавство ще не дає відповідей, особливо в частині використання ресурсів у цифровому форматі. За таких умов, відзначив доповідач, саме бібліотеки повинні всіляко підвищувати інформаційну культуру користувачів і вести широку роз'яснювальну роботу щодо дотримання авторських прав користувачами онлайн-ресурсів.

Директор ДНАББ України **Г. А. Войцехівська** та бібліограф I категорії ДНАББ України **І. В. Войцехівська** у спільній доповіді презентували бібліотечний проект «Історія малих міст України», реалізація якого має особливе суспільно-патріотичне, культурно-просвітницьке та практичне значення для розвитку цих населених пунктів. Наголошувалося, що основним завданням цього проекту є привернення уваги громадськості до вивчення історії малих міст, яких в Україні налічується 349, їх культури, архітектурних пам'яток, розвитку регіонального краєзнавства, туризму і збереження культурного надбання держави. Працівниками бібліотеки проводиться велика пошукова робота з виявлення та дослідження джерельної бази історії малих міст, наявної в ДНАББ України, а у подальшому планується створення потужного інформаційного ресурсу з цього питання у вигляді бібліографічної та повнотекстової баз даних, а також серії рекомендаційних анутованих бібліографічних покажчиків.

Окремий блок виступів на секційному засіданні був присвячений питанням формування фондів бібліотек різних типів. Голов. бібліотекар НБУВ **О. В. Полякова**, зав. сектору НБУВ **Р. Л. Красій**, наук. співробітник НБУВ **Н. І. Малолєстова** у спільній доповіді окреслили основні принципи ком-

плектування бібліотек НАН України зарубіжними періодичними виданнями на сучасному етапі, ознайомили учасників зібрання зі специфікою комплектування журналів у друкованій та електронній версіях, охарактеризували одержувані журнали за галузями знань, географією їхнього походження, мовою та кількісним забезпеченням у відділеннях Президії НАН України. Особливу увагу було приділено результатам аналізу інформативності зарубіжних журналів на основі вивчення компетентних міжнародних джерел.

Зав. відділу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського **Н. В. Вараксіна** поінформувала присутніх про результати першого етапу дослідження стану та перспектив розвитку інформаційного ресурсу мережі освітянських бібліотек України. Зокрема, у доповіді йшлося про паспортизацію бібліотечного фонду ДНПБ України, яка дала змогу не лише створити реєстраційний документ із загальними відомостями про історію та сучасний стан ресурсу головної освітянської книгозбірні, а й виявити недоліки його формування, збереження і використання, ухвалити стратегічні рішення щодо подальшого управління його розвитком тощо. Наступним етапом розпочатого дослідження стане паспортизація фондів бібліотек мережі – Львівської обласної та Миколаївської міської науково-педагогічних бібліотек, наукових бібліотек ВНЗ III–IV р. а., установ НАПН України, узагальнення і аналіз інформації про єдиний галузевий інформаційний ресурс.

Мол. наук. співробітник НБУВ **С. В. Дригайло** розповів учасникам секційного засідання про особливості формування моделі газетного фонду НБУВ – найбільшого в державі за обсягом, унікального за змістом зібрання вітчизняних і зарубіжних часописів (понад 200 тис. річних комплектів газет). Доповідач також детально зупинився на основних принципах і моделях формування газетного фонду, проаналізував низку чинників, які обов'язково беруться до уваги при виборі маркетингової концепції газетного фонду.

З особливим інтересом були заслухані виступи, присвячені проблемам підготовки кадрів для бібліотечних та інформаційних установ, їх відповідності сучасним вимогам, мотивації, а також актуалізації фахових знань упродовж всього циклу їх професійної діяльності.

Зав. кафедри НАУ, канд. пед. наук **В. М. Варенко** зосередив увагу присутніх на системі менеджменту якості як ефективному засобі підготовки майбутніх фахівців-документознавців у технічному університеті. Доповідач зауважив, що потреба у фахівцях зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» постійно зростає, однак якість їхньої підготовки у вітчизняних вишах через об'єктивні причини загального, дидактичного і морального характеру не відповідає сьгоднішнім вимогам. В. М. Варенко відзначив, що подолання цих проблем можливе лише шляхом запровадження системи менеджменту якості освітніх послуг, яка враховує основні положення міжнародного стандарту якості ISO 9001:2008. Для практичного застосування цієї системи фахівці НАУ визначили орієнтовний перелік критеріїв якості, необхідних для прийняття оперативних управлінських рішень. До їх числа належать: наявність затверджених у встановленому порядку навчальних планів, графіків навчального процесу, робочих програм з дисциплін; відповідність змісту навчальних планів і робочих програм вимогам програм якості та стандартів навчального зак-

«Еволюція структури і функцій бібліотекознавства під впливом сучасних інформаційних технологій»

ладу; відповідність елементів навчального процесу затвердженим планам та програмам; комплекtnість і достатність методичного забезпечення з дисциплін; достатність, регулярність і рівень організації поточного контролю; оперативність прийняття та реалізації коригуючих заходів.

Продовжуючи тему підготовки бібліотечних кадрів та підвищення їх кваліфікації мол. наук. співробітників НБУВ **В. О. Корнієнко** зазначила, що застосування інформаційно-комунікативних технологій у наукомістких технологічних процесах вимагає від бібліотечних фахівців не лише психологічної готовності до роботи в умовах впровадження інноваційних технологій, а й повсякчасного набуття ними нових знань і навичок. Доповідачка детально охарактеризувала систему підвищення кваліфікації в НБУВ і зауважила, що для оптимізації процесу навчання персоналу Бібліотеки до проведення занять додатково залучаються фахівці Навчально-наукового центру прикладної інформатики НАН України та Асоціації користувачів ІРБІС в Україні.

Мол. наук. співробітник НБУВ **Ю. В. Амонс** у своєму виступі зосередила увагу на дослідженні мотивації молодих спеціалістів Бібліотеки як важливому складнику системи управління сучасною науковою бібліотекою. Вона підкреслила, що система мотивації персоналу НБУВ зорієнтована на ефективне управління персоналом, вдало поєднує методи матеріального і морального стимулювання, що суттєво підвищує продуктивність роботи і дає змогу раціонально використовувати потенціал молодих спеціалістів.

Завершуючи роботу секції, учасники обговорили і одностайно підтримали проект Рекомендацій міжнародної наукової конференції. Висловлені уточнення і доповнення до Рекомендацій передані до оргкомітету конференції.

В. Здановська,
мол. наук. співробітник НБУВ
А. Бровкін,
заст. ген. директора НБУВ,
канд. іст. наук